

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการ การศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิณทิพย์ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

THE PROMOTION OF SCHOOL, FAMILY AND COMMUNITY INVOLVEMENT IN QUALITY EDUCATION IMPROVEMENT OF ANUBAN PINTHIP, PHYATHAI, BANGKOK

สุพินดา สุวรชูปร์¹ รศ.ดร.พร้อมพิไล บัวสุวรรณ² รศ.ดร.วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์³

Supinda Suvaruchiporn¹ Assoc.Dr.Promptilai Buasuwan, Ph.D.² Assoc.Dr.Wisut Wichitputchraporn³

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิณทิพย์ และ 2) พัฒนาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนที่ส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิณทิพย์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู คณะกรรมการบริหารโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเรียงลำดับความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า การวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญการประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิณทิพย์เป็นรายด้าน พบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการเป็นแหล่งทรัพยากรมีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ตามลำดับ

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการเป็นแหล่งทรัพยากร คือ จัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครอง และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วม ใช้ระบบสารสนเทศในการสื่อสารพัฒนาการผู้เรียน เพื่อผู้ปกครองจะได้นำไปต่อยอดเสริมความรู้ให้กับบุตรหลาน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ผู้ปกครองและชุมชนจะสนับสนุนการเรียนรู้ของบุตรหลาน ด้านการตัดสินใจ คือ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมายของโรงเรียน เชิญตัวแทนผู้ปกครองร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กำหนดนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมพิจารณาแก้ไขปรับปรุงแผนงาน โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน คือ ประชาสัมพันธ์ผู้ปกครองล่วงหน้าว่ามีกิจกรรมอะไรบ้าง ผู้ปกครองที่มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมนั้นจะได้ทราบ และให้ความเห็น

หรือร่วมในกิจกรรมนั้นได้ จัดทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน และจัดกิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน, การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study need assessment of the promotion of school, family and community involvement in quality education improvement of Anuban Pinthip 2) to propose guidelines for developing the school, family and community involvement in quality education improvement of Anuban Pinthip. The population used in the research was 186 including teachers, school committee, and school parents. The research instrument was a questionnaire with 5 levels rating scale using the Dual Response format with the IOC of 0.67-1.00. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, modified priority needs index, and content analysis.

The research findings revealed that the promotion of being a resource has the highest PNI score. When considering educational aspects in relation to family and community involvement, being a resource has the highest PNI score followed by the promotion of decision making and collaborating with the community respectively.

The guidelines for the promotion on resources include parents meeting at least once a semester, using mass media and information system as tools for learning developments and building parents networks. As for those on decision making include understanding the vision, mission, policies and goals of the school, invite parents' participation in planning the annual activities, define policy for contributions from parents and communities and develop parents' manual. Lastly, those on parents and communities' contributions consist of calendar for school's activities, community activities and learning program with parents on school's curriculum.

Keyword: Need Assessment, Family and Community Involvement, Quality Education Improvement

ภูมิหลัง

ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ภารกิจหลักของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เด็กมีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต และสามารถปรับตัวตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสำนึกความเป็นไทย ภารกิจดังกล่าวไม่ใช่เป็นภาระความรับผิดชอบของโรงเรียนฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่เป็นภาระของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก ที่จะช่วยสนับสนุนและพัฒนา [1]

โรงเรียนกับชุมชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์กัน โรงเรียนเกิดมาจากชุมชน ดังนั้น โรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์ทั้ง

2 ฝ่าย บทบาทหน้าที่สำคัญของโรงเรียนต่อชุมชน คือ บทบาทในการให้การศึกษาอบรมแก่บุคลากรในชุมชน ส่วนบทบาทสำคัญของชุมชนต่อโรงเรียน คือ บทบาทในการมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา การให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดการศึกษา และบทบาทในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน [2]

ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักในการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 8 (2) ว่าให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในมาตรา 9 (6) ว่าให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น และในมาตรา 24 (6) ว่าในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ [3] เพื่อส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นรูปธรรม มีการตรวจสอบ วิเคราะห์ ปรับปรุงกระบวนการให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยกำหนดบทบาทให้ผู้ปกครอง/ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุน พัฒนาหลักสูตร และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน สนับสนุนการดำเนินการของสถาบันในรูปแบบต่าง ๆ ร่วมกับครูและเครือข่ายในการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของบุตรหลานให้เต็มศักยภาพ รวมทั้งติดตาม ดูแล ป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ปัญหาเรื่องต่าง ๆ [4] ดังที่ Sander and Harvey [5] ได้กล่าวว่า การตระหนักรู้ของโรงเรียนในการสร้างความเกี่ยวข้องกับชุมชน และการสื่อสารแบบสองทางกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความร่วมมือ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และความเข้มแข็งของชุมชน

พ่อแม่เป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก เนื่องจากพ่อ แม่ คือ ครูคนแรกของลูก จึงมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม สามารถปรับตัว ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ประสบความสำเร็จ และมีคุณค่าต่อสังคม [6]

การศึกษาปฐมวัยเป็นพื้นฐานของการศึกษาระดับอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นปัจจัยพื้นฐานต่อการพัฒนามนุษย์ เนื่องจากช่วงแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นช่วงอายุที่สามารถพัฒนาความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้อย่างเต็มที่ คุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ด้วยมีความเชื่อว่ากระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีผลกระทบในระยะยาวต่อคุณภาพชีวิตคนทั้งในการวางรากฐานของบุคลิกภาพ และการพัฒนาสมอง เพราะเป็นช่วงที่ระบบประสาทและโครงสร้างทางสมองมีการเจริญเติบโตในอัตราสูงสุดคือ ร้อยละ 80 ของวัยผู้ใหญ่

โรงเรียนอนุบาลพิณทิพย์เป็นโรงเรียนเอกชน จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย โดยมุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้แบบบูรณาการ ผ่านการเล่น และการปฏิบัติจริง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา อีกทั้งเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีคุณธรรมและจริยธรรม สอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน “ความรู้ คุณธรรม อุตสาหะ” ทางโรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพรอบสาม เมื่อวันที่ 29-31 มกราคม พ.ศ. 2557 โดยมีผลการประเมินคุณภาพภายนอกในภาพรวมการศึกษาปฐมวัย ในระดับคุณภาพดีมาก ทั้งในด้านผลการจัดการศึกษา ด้านบริหารการศึกษา การจัดการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมีผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา แต่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะกรรมการผู้ประเมินภายนอกได้มีข้อเสนอแนะว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองในการประเมินโครงการหรือกิจกรรมให้มากขึ้น และนำเอาผลการประเมินมาร่วมกันกำหนดแนวทางการ

พัฒนาตามจุดเด่น จุดเน้นอย่างเป็นระบบ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินคุณลักษณะของเด็กว่าเป็นไปตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน [7]

จากการทบทวนวรรณกรรม [8-10] พบว่า การมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชนส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การจัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มคนสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีคุณภาพตามที่มุ่งหวังได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ทั้งจากสถานศึกษาและครอบครัว เนื่องด้วยผู้ศึกษาในฐานะผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลพิบูลย์จึงมีความสนใจการศึกษาในครั้งนี้ จะทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้และแนวทางที่จะนำไปพัฒนาโรงเรียน ให้ตอบสนองข้อเสนอแนะของคณะกรรมการผู้ประเมินภายนอก ซึ่งจะตอบสนองต่อการประเมินคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิบูลย์
2. เพื่อพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนที่ส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิบูลย์

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

1. ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์แนวคิดของ Berger [5] และ Epstein [11] และได้กำหนดขอบเขตบทบาทการมีส่วนร่วมเป็น 7 ด้านเพื่อใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) การอบรมเลี้ยงดู และสอดส่องดูแลบุตรหลาน 2) การติดต่อสื่อสาร 3) การเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมต่าง ๆ 4) การเรียนรู้ที่บ้าน 5) การตัดสินใจ 6) การมีส่วนร่วมกับชุมชน 7) การเป็นแหล่งทรัพยากร
2. การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา คือ การดำเนินการตามข้อเสนอแนะของกรรมการผู้ประเมินภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้แก่ 1) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินคุณลักษณะของเด็กให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน 2) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ กิจกรรม และนำผลการประเมินมาร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนา [7]

ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู 22 คน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน 7 คน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรหลานกำลังศึกษาในระดับชั้นเตรียมอนุบาล - อนุบาลปีที่ 3 157 คน รวม 186 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จากหนังสือ เอกสาร บทความ อินเทอร์เน็ต และงานวิจัย
2. ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างเครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็น จากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นโครงสร้างในการสร้างแบบสอบถาม ครู คณะกรรมการบริหารโรงเรียน และผู้ปกครอง
3. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ มีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ (Dual Response) สอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็นในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ในประเด็นศึกษา 7 ด้าน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด

ผู้วิจัยนำเครื่องมือส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) รวมถึงตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้ภาษาและความถูกต้องของเนื้อหา โดยแบบสอบถามฉบับนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษามีแนวทางในการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็น

ผู้ศึกษามีแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์

2. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง

3. การจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) [12] แล้วนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยเรียงดัชนีจากมากไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามาก แปลว่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อย โดยมีสูตรในการวิเคราะห์ ดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{I - D}{D}$$

เมื่อ	PNI _{Modified}	หมายถึง ดัชนีความต้องการจำเป็น
	I	หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์
	D	หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพการปฏิบัติ

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ระยะที่ 2 การนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ผู้ศึกษามีแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการจำเป็น พร้อมกับข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถาม ปลายเปิดมาสังเคราะห์ร่วมกับการศึกษาเอกสาร เพื่อยกร่างแนวทาง

2. นำร่างแนวทางที่ผู้ศึกษาได้ยกร่างขึ้น พิจารณาความเหมาะสมโดยการประชุมสนทนากลุ่มระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้อำนวยการผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการ
3. นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแนวทางต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิบูลย์ ผู้ศึกษาสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัย ความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองและชุมชนมีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการเป็นแหล่งทรัพยากรอยู่ในระดับสูงสุด ($PNI_{Modified} = 0.31$) ผู้ปกครองต้องการสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นที่พึงประสงค์ หรือที่ไม่ใช่วัตถุ โดยต้องการมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรให้การอบรมพัฒนาครู และให้ความรู้แก่ผู้เรียนตามเรื่องที่ตนเองเชี่ยวชาญ รวมทั้งสนับสนุนอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้โรงเรียน ความต้องการจำเป็นลำดับรองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจ ($PNI_{Modified} = 0.31$) ผู้ปกครองและชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน อีกทั้งร่วมให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบายของโรงเรียน ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 คือ ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ($PNI_{Modified} = 0.28$) ผู้ปกครองต้องการจัดหาหน่วยงานภายนอกเข้ามามีกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลาน พบบุตรหลานทำกิจกรรมจิตอาสา รวมทั้งศึกษาแหล่งเรียนรู้บริเวณชุมชนรอบโรงเรียน

2. ผลการวิจัย การพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนที่ส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิบูลย์ ในการประชุมสนทนากลุ่มระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการบริหารโรงเรียน พบว่า

2.1 ด้านการเป็นแหล่งทรัพยากร โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครอง และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนั้น โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมระหว่างโรงเรียนและบ้านให้มากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้พบปะครูประจำชั้นได้สะดวก ใช้ระบบสารสนเทศในการสื่อสารพัฒนาการของเด็ก เพื่อผู้ปกครองจะได้นำไปต่อยอดเสริมความรู้ให้กับบุตรหลาน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ผู้ปกครองและชุมชนจะสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก โดยการให้ผู้ปกครองหรือชุมชนที่มีความรู้หลากหลายเข้ามาเป็นวิทยากรทั้งด้านวิชาการและสันตนาการ

2.2 ด้านการตัดสินใจ โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมกับโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และเป้าหมายของโรงเรียน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงแผนงาน โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน นอกจากนั้น โรงเรียนควรจัดทำคู่มือเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองบางท่านที่ไม่มีเวลาเนื่องจากต้องทำงานประจำ สามารถทำกิจกรรมร่วมกับบุตรหลาน และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แก่ครูผู้สอนได้

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน เป็นการเชื่อมโยงให้ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนโรงเรียน และเป็นการเชื่อมโยงโรงเรียนให้ช่วยเหลือชุมชน โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ผู้ปกครองล่วงหน้าว่ามีกิจกรรมอะไรบ้าง ผู้ปกครองที่มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมนั้นจะได้ทราบ และให้ความเห็นหรือร่วมในกิจกรรมนั้นได้ การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนเป็นไปตามโอกาสและเวลาจะอำนวยเนื่องจากเป็นเด็กเล็ก โรงเรียนให้ความร่วมมือกับชุมชนในกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกให้เด็กเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และการอยู่ร่วมกับคนในสังคม นอกจากนี้ โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อที่จะได้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิบูลย์ ผู้ศึกษามีข้อวิจารณ์ดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิบูลย์ พบว่า

1.1 ผู้ปกครองและชุมชนมีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการเป็นแหล่งทรัพยากรอยู่ในระดับสูงสุด โดยต้องการมีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรให้การอบรมพัฒนาครู และให้ความรู้แก่ผู้เรียนตามเรื่องที่ตนเองเชี่ยวชาญ รวมทั้งสนับสนุนอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้โรงเรียน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นผู้มีความพร้อมทั้งด้านฐานะและการศึกษา รวมทั้งมีความเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน และต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างบุตรหลาน ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ [13] กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนกับผู้ปกครองจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน โรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนโดยแยกเด็กออกจากผู้ปกครองได้ เด็กมีการเรียนรู้ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน เด็กควรได้รับการเรียนรู้โดยมีผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับเด็กอย่างมาก

1.2 ความต้องการจำเป็นลำดับรองลงมา คือ ด้านการตัดสินใจ ผู้ปกครองและชุมชนต้องการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน อีกทั้งร่วมให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบายของโรงเรียน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองต้องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรหลานที่บ้าน และร่วมกันหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวสุกฤต สุวรรณแทน และวัลนิกา จลากบง [10] ได้ศึกษาไว้ว่า การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา ช่วยเหลือสนับสนุนทรัพยากร ดังนั้น โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนจึงต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจ เพื่อร่วมพัฒนาการเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

1.3 ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 คือ ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ผู้ปกครองต้องการจัดหาหน่วยงานภายนอกเข้ามาจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลาน และพาบุตรหลานทำกิจกรรมจิตอาสา รวมทั้งศึกษาแหล่งเรียนรู้บริเวณชุมชนรอบโรงเรียน สอดคล้องกับ กัญญวัญญ์ ธาริบุญ และนภดล เจนอักษร [14] กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดเป็นแนวทางในการบริหารและจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน การพัฒนาผู้เรียนที่สำคัญเกิดจากการที่ผู้เรียนได้รับการ

สนับสนุนทั้งจากโรงเรียน บ้าน และสังคม พร้อมกันไป เพราะการเรียนรู้ของเด็กสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ เพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นผู้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ - จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข [15]

ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับทางโรงเรียน นอกจากจะช่วยให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมสัมพันธภาพอันดีทั้งครู ผู้ปกครอง และโรงเรียน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ครูและผู้ปกครองได้ทำงานร่วมกันในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก และเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างครอบครัวและโรงเรียน [16] นอกจากนั้น การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในชั้นเรียนร่วมกับครูเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านและโรงเรียน ผู้ปกครองจะเข้าใจในเทคนิคการสอนของครู รับรู้พฤติกรรม และการแสดงออกของเด็กเมื่ออยู่ในห้องเรียน และได้รับความรู้ในการดูแลเด็กจากครูและเพื่อนผู้ปกครองด้วยกัน [17]

2. ในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ผู้ศึกษาได้นำผลการจัดอันดับความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการเป็นแหล่งทรัพยากร ด้านการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน นำเสนอต่อที่ประชุมในการสนทนากลุ่มร่วมกับคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเพื่อหาความเหมาะสมและข้อเสนอแนะ จากการให้ข้อเสนอแนะของการสนทนากลุ่ม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการเป็นแหล่งทรัพยากร เป็นการสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นที่พึงประสงค์ เช่น เงิน สิ่งของ หรือที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยแนวทางการส่งเสริมควรดำเนินการดังนี้

แนวทางที่ 1 จัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครอง และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง อย่างน้อย 1 ครั้งต่อภาคเรียน ในการประชุมนี้ครูผู้ปกครองของนักเรียนเมื่อขึ้นชั้นเรียนใหม่ โรงเรียนเชิญผู้ปกครองมารับฟังช่วงการเปลี่ยนแปลงของเด็กในการดำรงชีวิตประจำวันเมื่อมาโรงเรียน เพื่อช่วยให้เด็กผ่านแต่ละช่วงชั้นและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้อย่างดีที่สุด การประชุมระหว่างครูและผู้ปกครองระหว่างภาคเรียนก็ควรมีด้วยเช่นกัน เพื่อให้ครูและผู้ปกครองสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล และให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน ในการประชุม อาจจะ让孩子เข้าร่วมประชุม แล้ว让孩子ตั้งเป้าหมายของตนเอง ครูและผู้ปกครองจะร่วมมือช่วยให้เด็กบรรลุเป้าหมาย

แนวทางที่ 2 ใช้ระบบสารสนเทศในการสื่อสารพัฒนาการผู้เรียน ครูส่งรูปกิจกรรมของเด็กผ่านระบบสารสนเทศเพื่อให้ผู้ปกครองทราบว่าเด็กเรียนเรื่องอะไรในแต่ละวัน ในทุกสัปดาห์ ให้ครูประจำชั้นส่งสรุปว่าเด็กเรียนรู้อะไร พร้อมรูปภาพประกอบ เพื่อผู้ปกครองจะได้นำไปต่อยอดเสริมความรู้ให้กับบุตรหลาน

แนวทางที่ 3 สร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ผู้ปกครองและชุมชนจะสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก โดยการให้ผู้ปกครองหรือชุมชนที่มีความรู้หลากหลายเข้ามาเป็นวิทยากรทั้งด้านวิชาการและสหวิทยาการ

2.2 ด้านการตัดสินใจ เป็นการที่ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมกับโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ร่วมประเมินโครงการหรือกิจกรรมให้มากขึ้น ร่วมกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการให้คำแนะนำในการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเป็นการมีส่วนร่วมที่เปิดกว้างให้ผู้ปกครองทุกคน แนวทางการส่งเสริมควรดำเนินการ ดังนี้

แนวทางที่ 1 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมายของโรงเรียน โดยการจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนใหม่ ทั้งภาคต้นและภาคปลาย โรงเรียนรับนักเรียนใหม่เข้าเรียน 2 ช่วงด้วยกัน คือ เดือนพฤษภาคม และเดือนพฤศจิกายนของทุกปี โรงเรียนจึงเชิญผู้ปกครองมารับฟังข้อมูลดังกล่าว เพื่อให้บ้านและโรงเรียนสามารถดูแลบุตรหลานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

แนวทางที่ 2 เชิญตัวแทนผู้ปกครองร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี แล้วนำเสนอให้ผู้ปกครองทราบ พร้อมเปิดรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะโดยจัดประชุมผู้ปกครองทุกระดับชั้นเป็นกลุ่มใหญ่ เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงนโยบาย หลักสูตร และแผนพัฒนาโรงเรียน

แนวทางที่ 3 กำหนดนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองกลุ่มย่อย ตามห้องเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองมีโอกาสพบปะครูประจำชั้นอย่างใกล้ชิด ผู้ปกครองสามารถพูดคุย ชักถาม ให้ความคิดเห็น และร่วมกันพัฒนาเด็กได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น

แนวทางที่ 4 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง แผนงาน โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้มีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยการจัดทำคู่มือเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลาน

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน เป็นการที่โรงเรียนหรือผู้ปกครองพาบุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนมีหรือจัดขึ้น รวมถึงกิจกรรมที่องค์กรภายนอกจัด หรือเปิดโอกาสให้หน่วยงาน องค์กรการ บุคคลภายนอกเข้ามาเป็นแหล่งเรียนรู้ ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีรายละเอียดแนวทางดังนี้

แนวทางที่ 1 ประชาสัมพันธ์ผู้ปกครองล่วงหน้าว่ามีกิจกรรมอะไรบ้าง ผู้ปกครองที่มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมนั้นจะได้ทราบ และให้ความเห็นหรือร่วมในกิจกรรมนั้นได้ โดยการจัดทำปฏิทินกิจกรรมประจำปี กำหนดกิจกรรมที่อนุญาตให้ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมได้ และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้จัดสรรเวลาและสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนได้มากขึ้น

แนวทางที่ 2 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน โรงเรียนให้ความร่วมมือกับชุมชนในกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกให้เด็กเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม และการอยู่ร่วมกับคนในสังคม จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน เช่น ร่วมบริจาคของเล่น

แนวทางที่ 3 จัดกิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อที่จะได้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เช่น การเปิดห้องเรียน (Open House) โรงเรียนจัดการจำลองการเรียนการสอนในห้องเรียนแก่ผู้ปกครอง ครูสาธิตวิธีการสอนในห้องเรียน ให้ผู้ปกครองได้ทดลองทำแบบฝึกหัดจริง เพื่อที่จะได้นำไปต่อยอดการเรียนรู้ที่บ้านได้

จากการพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนที่ส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิณทิพย์ ประกอบกับการศึกษาเอกสารของ พร่อมพิไล บัวสุวรรณ [18] ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีหลายระดับ ได้แก่ ระดับการติดต่อสื่อสาร ระดับการมีความเกี่ยวข้อง ระดับการร่วมมือร่วมใจ ระดับการเป็นหุ้นส่วนรับผิดชอบ และระดับการให้อำนาจอิสระ พบว่า ผู้ปกครองและชุมชนของโรงเรียนอนุบาลพิณทิพย์ต้องการมีส่วนร่วมอยู่ระดับการร่วมมือร่วมใจ คือ การที่ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมรับทราบเป้าหมายความสำเร็จที่โรงเรียนต้องการให้เกิดขึ้น และสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นการให้ความร่วมมือโดยโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการสำคัญ และผู้ปกครอง ชุมชนเป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

จากแบบสอบถาม 186 ฉบับ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 53.80 และมีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 40.90 ประกอบกับผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาลพิณทิพย์เป็นผู้

ที่มีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย และมีความต้องการที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมที่ประชุม สุวดี [19] ได้กล่าวว่าจะต้องเกิดจากพื้นฐาน 4 ประการ คือ เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่จะเข้าร่วม เป็นบุคคลที่มีความพร้อมที่เข้ามามีส่วนร่วม เป็นบุคคลที่มีความประสงค์จะเข้าร่วม และเป็นบุคคลที่ต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม

นอกจากนั้น ผู้ปกครองและชุมชนต้องการให้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านการเป็นแหล่งทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ผู้ปกครองและชุมชนเสนอให้มีการประชุมระหว่างโรงเรียนและบ้านให้มากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้พบปะครูประจำชั้นได้สะดวก ใช้ระบบสารสนเทศในการสื่อสารพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก และสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ผู้ปกครองและชุมชนจะสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก โดยการให้ผู้ปกครองหรือชุมชนที่มีความรู้หลากหลายเข้ามาเป็นวิทยากรทั้งด้านวิชาการและสันตนาการ ซึ่งสอดคล้องกับวิวรรณ สารกิจปรีชา [8] ได้กล่าวถึงว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้โดยมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ส่งข้อมูล สนับสนุนอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับครู และแสดงความรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาเด็ก ซึ่งทำให้การพัฒนาบุตรหลานที่บ้านและโรงเรียนสอดคล้องกันมากขึ้น และสามารถช่วยกันพัฒนาเด็กได้เหมาะสมมากขึ้น

ในด้านการตัดสินใจ เป็นการที่ผู้ปกครองได้เข้าร่วมประชุมกับโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และเป้าหมายของโรงเรียน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การจัดทำคู่มือเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองบางท่านที่ไม่สามารถร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้เนื่องจากต้องทำงานประจำ สามารถทำกิจกรรมร่วมกับบุตรหลานที่บ้านและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

การร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เป็นการเชื่อมโยงให้ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนโรงเรียน และเป็น การเชื่อมโยงโรงเรียนให้ช่วยเหลือชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนเป็นไปตามโอกาสและเวลาจะอำนวย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธีระ รุญเจริญ [20] ที่เห็นว่า ผู้ปกครองหรือครอบครัว ครูหรือสถานศึกษา และชุมชนหรือสังคม เป็นองค์ประกอบ 3 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อเด็ก และทำให้นักเรียนมีคุณภาพ ครอบครัวจะช่วยดูแลเด็กทำการบ้านและเรียนรู้ที่บ้าน ซึ่งเป็นการต่อยอดการเรียนรู้จากที่โรงเรียน และชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่าในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเรียนนุบาลพัฒนพิทย์ ผู้ปกครองและชุมชนมีความต้องการจำเป็นในด้านการเป็นแหล่งทรัพยากรสูงสุด ลำดับที่ 2 คือด้านการตัดสินใจ และลำดับที่ 3 คือด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนนุบาลพัฒนพิทย์ โรงเรียนควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน และโรงเรียนควรมีกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียน บ้าน และชุมชน เช่น การให้ผู้ปกครองรวมกลุ่มกันและเข้าไปสอนบุตรหลานที่โรงเรียน เทอมละ 1 ครั้ง ตามด้านที่ตนเชี่ยวชาญ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรหรือกิจกรรมให้ความรู้ อีกทั้งการเชิญตัวแทนชุมชน เช่น ตำรวจ เข้ามาร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัย เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้าใจถึงการดำเนินงาน นโยบาย วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน

2. จากการพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนที่ส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิบูลย์ ผู้บริหารควรนำแนวทางดังกล่าวมาจัดทำเป็นแผนพัฒนาการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพิบูลย์ อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

3. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งควรมีการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรม และสอดแทรกแนวคิดใหม่ เพื่อให้ สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป

4. ผู้บริหารควรกระตุ้นให้คุณครูตระหนักถึงความสำคัญในการสื่อสารแบบสองทางระหว่างบ้านและ โรงเรียน และควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็น แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการ การศึกษาของโรงเรียนเอกชน

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนที่ มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- [2] ชูชาติ พวงสมจิตร. (2560, พฤษภาคม-สิงหาคม). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10(2): 1346-1353.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.
- [4] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด
- [5] พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน: ความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษา เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- [6] พัทธรัตน์ ลออภิภา. (2561). บทบาทของผู้ปกครองในการสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากโรงเรียนอนุบาลสู่โรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- [7] สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2557). รายงานการประเมินคุณภาพ ภายนอก รอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษานี้พื้นฐาน โรงเรียนอนุบาลพัฒนพิทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- [8] วิวรรณ สารกิจปรีชา. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- [9] ชนม์ธิดา ยาแก้ว และคณะ. (2560). รายงานการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ตะวันออก. คณะครุศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย วิทยาเขตสุพรรณบุรี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร
- [10] วสุกฤต สุวรรณทน และ วลัยกา ฉลากบาง. (2559, กันยายน-ธันวาคม). คุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย: ปัจจัยเชิงสาเหตุ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 9(3): 156-158.
- [11] Epstein, J.L. (2010, November). School/Family/Community Partnerships: Caring for the Children We Share. *Kappan Classic*. 92(3): 81-96
- [12] สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี.พรินท์ (1991) จำกัด.
- [13] กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [14] กัญญ์ณัฐ ธารีบุญ และ นพดล เจนอักษร. (2558, มกราคม-เมษายน). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 8(1): 122-137.
- [15] อภิญา เวชยชัย. (2544). รายงานการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- [16] ھرรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- [17] พรจันทร์ แจ่มบุตร. (2552). การศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสาธิตลอออุทิศ. *วารสาร OJED*. 4(2): 175-183.
- [18] พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. 2545. *ครอบครัวและโรงเรียน หันส่วนเพื่อคุณภาพของผู้เรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์แสงดาว จำกัด.
- [19] ประชุม สุวดี. (2551). การมีส่วนร่วมของเครือข่ายและอาสาสมัครคุ้มครอง-กรมคุ้มครองสิทธิ. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2563 จาก <https://www.rlpd.go.th>images>rlpd-8>kumae>
- [20] ชีระ ฤทธิเจริญ. (2545). *สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการการศึกษานี้พื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.